

بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش اخلاقی در رابطه بین هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان

افشین رامیان^۱، فریبرز نیکدل^{۲*}، علی تقوایی‌نیا^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۷

پذیرش نهایی: ۱۴۰۴/۰۲/۰۳

چکیده

در دهه‌های اخیر، رفتارهای غیراخلاقی مانند تقلب و بی‌صدافتی تحصیلی در میان دانشجویان، شایع شده است؛ به‌طوری که می‌توان آن را یک پدیده‌ی اجتماعی دانست. هدف اصلی پژوهش حاضر، شناسایی نقش واسطه‌ای انگیزش اخلاقی در رابطه بین هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان بود. روش این پژوهش توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی و از منظر هدف کاربردی بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش، شامل تمامی دانشجویان دانشگاه یاسوج در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود. با توجه به هدف پژوهش از این جامعه تعداد ۴۰۰ نفر دانشجو به شیوه‌ی نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و به پرسش‌نامه‌های بی‌صدافتی تحصیلی مک‌کابی و تروینو (۱۹۹۶)، هویت اخلاقی آکینو و رید (۲۰۰۲) و انگیزش اخلاقی انگیزش اخلاقی یانوف بولمن و کارنس (۲۰۱۶) پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، از طریق روش تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار ایموس انجام شده است. نتایج پژوهش نشان داد نقش واسطه‌ای انگیزش اخلاقی در رابطه بین هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی معنادار بود. همچنین هویت اخلاقی با بی‌صدافتی تحصیلی رابطه منفی معنادار، انگیزش اخلاقی با بی‌صدافتی تحصیلی رابطه منفی معنادار و هویت اخلاقی با انگیزش اخلاقی رابطه مثبت معنادار دارد. نتیجه اینکه هویت اخلاقی هم به صورت مستقیم و هم با واسطه انگیزش اخلاقی با رفتارهای بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان رابطه دارد، لذا برای افزایش انگیزش اخلاقی و همچنین کاهش بی‌صدافتی تحصیلی آنها، توجه به افزایش هویت اخلاقی دانشجویان، می‌تواند مفید و مؤثر باشد.

واژگان کلیدی: بی‌صدافتی تحصیلی، هویت اخلاقی، انگیزش اخلاقی

۱. کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

۲. دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

* نویسنده مسئول: fnikdel@yu.ac.ir

۳. دانشیار گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

مقدمه

نظام‌های آموزشی در انجام رسالت خویش، همواره با چالش‌هایی روبه‌رو بوده‌اند و از بابت آن هزینه‌های زیادی را متحمل شده‌اند. یکی از این چالش‌ها، تقلب در حوزه تحصیلی است که هر روز شاهد گسترده‌تر شدن آن در نظام‌های آموزشی هستیم (ترنس^۱ و همکاران، ۲۰۱۹)؛ به‌طوری که می‌توان آن را یک پدیده‌ی اجتماعی دانست (مونتیرو، سیلواپیرا و سورو^۲، ۲۰۱۸). متأسفانه در دهه‌های اخیر، رفتارهای غیراخلاقی در میان دانشجویان، شایع شده است (آرنالو^۳ و همکاران، ۲۰۲۴)؛ هندی و مونتارگات^۴، ۲۰۱۹). این معضل به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل تهدیدکننده‌ی سلامت یادگیری فراگیران، به اندازه‌ای نمود دارد که اکثر آن‌ها، نوعی از بی‌صدافتی تحصیلی را در طول تحصیل خود گزارش کرده‌اند (مک کیب^۵، ۲۰۰۹، ترنس و همکاران، ۲۰۱۹). بی‌صدافتی تحصیلی یک رفتار غیراخلاقی شایع در محیط‌های آموزشی است که به افراد در دستیابی به نتایج دلخواه اما غیرمنصفانه، غیرقانونی و نادرست کمک می‌کند (مک کلانگ و گابرسون^۶، ۲۰۲۱). اگرچه دانشجویان صداقت علمی را ضروری می‌دانند و به آن اعتقاد دارند اما با وجود این که بی‌صدافتی تحصیلی، یک عمل غیراخلاقی است، آن‌ها همچنان به تقلب کردن ادامه می‌دهند (پکیولا و پکیولا^۷، ۲۰۲۰). به‌طوری که اکثر دانشجویان حداقل یک بار مرتکب آن شده‌اند (کوینتوس^۸، ۲۰۱۷). استارویتوا و نامانگو^۹ (۲۰۱۶)، بی‌صدافتی تحصیلی را تلاش غیراخلاقی توسط فراگیران برای ارتقاء رتبه‌ی خود در موقعیت‌های آموزشی بدون تلاش، با تقلب در آزمون و تکلیف تعریف می‌کنند. افرادی که مرتکب تقلب تحصیلی می‌شوند، فرصت درگیر شدن در فرآیند یادگیری را از دست می‌دهند و قادر به توسعه‌ی مهارت‌های جدید نیستند که در نهایت یک برتری ناعادلانه بر دیگران کسب می‌کنند (کوچوکتبه^{۱۰}، ۲۰۱۴). علی‌رغم ماهیت غیراخلاقی و ناپذیرفتنی بودن بی‌صدافتی تحصیلی، شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که این گونه رفتارها در همه محیط‌های تحصیلی، شایع هستند (اونو^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۱). ریدوان و دیانتیمالا^{۱۲} (۲۰۲۱) در پژوهشی نشان دادند

-
- 1 . Ternes
 - 2 . Monteiro, Silva-Pereira, & Severo
 - 3 . Arellano
 - 4 . Hendy & Montargot
 - 5 . McCabe
 - 6 . McClung & Gaberson
 - 7 . Peculea & Peculea
 - 8 . Quintos
 - 9 . Starovoytova & Namango
 - 10 . Küçüktepe
 - 11 . Onu
 - 12 . Ridwan & Diantimala

که ۷۶ درصد از دانشجویان در بی‌صدافتی تحصیلی مشارکت دارند. به‌طور کلی می‌توان گفت که، بی‌صدافتی تحصیلی، پدیده‌ای فراگیر است که نظام‌های آموزشی از سالیان دور با آن روبه‌رو بوده و از بابت آن هزینه‌های زیادی را متحمل شده‌اند (اونو و همکاران، ۲۰۲۱). با پیشرفت تکنولوژی و دسترسی آسان به اطلاعات، تعجب برانگیز نیست که بی‌صدافتی تحصیلی در مدارس و دانشگاه‌ها رو به افزایش و به رفتاری در این محیط‌ها تبدیل شده باشند (آرهین و جونز^۱، ۲۰۰۹). این رفتارها به شکل‌های انفرادی، گروهی، به کمک والدین و گاهی حتی با همکاری آموزگاران و مسئولان مدرسه رخ می‌دهد (دی آندرا^۲، ۲۰۰۹).

بی‌صدافتی تحصیلی نه تنها ارزش‌های انصاف و اصالت را خدشه‌دار می‌کند، بلکه محیط‌های یادگیری را نیز تحت تأثیر قرار داده و از توسعه‌ی دانش و مهارت‌های واقعی جلوگیری می‌کند. این مسئله می‌تواند به تضعیف کیفیت آموزش و یادگیری منجر شود و در نهایت، فارغ‌التحصیلانی با مهارت‌ها و دانش ناکافی به جامعه تحویل دهد. بنابراین، توجه به بی‌صدافتی تحصیلی و تلاش برای کاهش آن از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا این امر می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش و تربیت افرادی با مهارت‌ها و دانش واقعی منجر شود.

یکی از متغیرهایی که با پدیده‌ی بی‌صدافتی تحصیلی ارتباط دارد، هویت اخلاقی^۳ است. هویت اخلاقی به‌عنوان نوعی مکانیسم خودتنظیمی توصیف شده است که عمل اخلاقی را برمی‌انگیزد (بلاسی، ۱۹۸۴). آکینو و رید^۴ (۲۰۰۲)، هویت اخلاقی را اندیشیدن در مورد شناخت و ادراک از خود، که متمرکز بر شماری از صفات اخلاقی مانند مهربانی، عدالت و بخشندگی است، تعریف نمودند. هویت اخلاقی یک منبع انگیزشی قوی برای عمل اخلاقی است و منجر به درونی‌سازی اهداف و ارزش‌های اخلاقی شده و عمل اخلاقی را شکل می‌دهد (کریتنائور^۵، ۲۰۲۰). پژوهش‌ها نشان دادند، کسانی که هویت اخلاقی قوی‌تری دارند، باورهای اخلاقی و رفتار اجتماعی پایدارتری دارند (وانگ^۶ و هکاران، ۲۰۲۴؛ الهالبوسی^۷ و

1 . Arhin & Jones

2 . DeAndrea, Carpenter, Shulman & Levine

3 . Moral identity

4 . Aquino & Reed

5 . Krettenauer

6 . Wang

7 . Al Halbusi

همکاران ۲۰۲۳؛ یینگ و همکاران^۱، ۲۰۲۳؛ سالنیر^۲ و کریتنائور، ۲۰۲۳؛ پلتی، دیکیتی و پائوس^۳، ۲۰۱۹؛ سوری و همکاران، ۱۴۰۰؛ ونگ^۴ و همکاران، ۲۰۱۷؛ هاردی، بین و اولسن^۵، ۲۰۱۴)، همچنین، هویت اخلاقی با رفتارهای غیراخلاقی مثل بی‌صدافتی تحصیلی رابطه منفی دارد (ودرا و پاتکی^۶، ۲۰۲۱؛ مالدر و آکوئینو^۷، ۲۰۱۳؛ کریتنائور و همکاران، ۲۰۲۲؛ محمودنژاد و شیخ الاسلامی، ۱۳۹۹؛ میکائیلی منیع و شیرزاده، ۱۴۰۲؛ شادجو و همکاران، ۱۴۰۰). فراتحلیل هرتز و کرتنور^۸ (۲۰۱۶) تحت عنوان «آیا هویت اخلاقی به طور مؤثر رفتار اخلاقی را پیش‌بینی می‌کند؟» نشان داد، هویت اخلاقی با رفتارهای اخلاقی رابط مثبت و معنی‌دار دارد.

متغیر دیگری که می‌تواند با بی‌صدافتی تحصیلی مرتبط باشد، انگیزش اخلاقی^۹ است. اصطلاح "انگیزه اخلاقی" در قرن هجدهم توسط فیلسوفان عصر روشنگری اسکاتلند برجسته شد (زان، دی‌الیوراسوزا و مول^{۱۰}، ۲۰۱۱). انگیزه اخلاقی سومین مؤلفه از مدل چهارمؤلفه‌ای اخلاقی رست^{۱۱} است که به‌عنوان میزان تعهد به اتخاذ مسیر عمل اخلاقی، ترجیح دادن ارزش‌های اخلاقی بر ارزش‌های دیگر و مسئولیت شخصی برای نتایج اخلاقی، تعریف می‌کند (هاینریش، اوسر و لوانت^{۱۲}، ۲۰۱۳). انگیزه اخلاقی مبنایی برای هدایت رفتار اخلاقی فرد و پرهیز از هرگونه رفتار غیراخلاقی است، اعمال اخلاقی افراد در اثر نیروی انگیزشی مهم رفتار اخلاقی یعنی ارزش‌های تعهد و قوانینی که آن ارزش‌ها یا آرمان‌ها را تجسم می‌دهند، تعیین می‌شود (هرفلد و شوبروک^{۱۳}، ۲۰۱۳). انگیزه‌ی اخلاقی توسط جانوف‌بولمن و کارنس^{۱۴} (۲۰۱۸)، به این صورت تعریف شد: انگیزه‌هایی که باعث می‌شود فرد در مقابل وسوسه‌ها و موانعی که پیش روی او قرار دارد، از طریق برخورداری از فضایل فداکاری، همدلی برای دیگران، اتکا به خود و سخت‌کوشی، مقاومت کرده و رفتار اخلاقی داشته باشد، حتی اگر با منافع شخصی او

1. Ying
- 2 . Krettenauer & Saulnier
- 3 . Pletti, Decety & Paulus
3. Wang
- 5 . Hardy, Bean & Olsen
6. Vadera & Pathki
7. Mulder & Aquino
8. Hertz & Krettenauer
- 9 . Moral motivation
- 10 . Zahn, de Oliveira-Souza & Moll
- 11 . Rest
- 12 . Heinrichs, Oser & Lovat
- 13 . Herfeld & Schaubroeck
- 14 . Janoff Bulman & Carnes

در تضاد باشد. از نظر جانوف بولمن و کارنس (۲۰۱۳) نیروی لازم برای اجرای بایدها و نبایدهای اخلاقی، انگیزش اخلاقی است. مطالعه ترکاشوند و همکاران (۱۴۰۱)، نشان داد انگیزش اخلاقی بر روی رفتار اخلاقی تأثیر می‌گذارد؛ بی‌صدقاتی تحصیلی یکی از مهم‌ترین رفتارهای غیراخلاقی است.

از طرفی هویت اخلاقی سهم به‌سزایی در انگیزش اخلاقی دارد. ابتدا بلاسی^۱ (۱۹۸۴) پیشنهاد کرد که هویت به عنوان یک عامل محرک در انگیزش اخلاقی عمل می‌کند. همچنین بر اساس نظریه هویت اخلاقی آکینو و رید (۲۰۰۲)، هویت اخلاقی شامل خودپنداره اخلاقی فرد است که از صفات اخلاقی، ارزش‌ها و انگیزه‌هایی تشکیل شده‌است که رفتار او را در موقعیت‌های اخلاقی هدایت می‌کند. آکینو و رید (۲۰۰۲) استدلال می‌کنند که انگیزه‌ی درونی در هدایت رفتار اخلاقی مؤثرتر است، زیرا مبتنی بر باورها و ارزش‌های شخصی فرد است تا فشارهای بیرونی. هاردی و کارلو (۲۰۰۵) معتقدند هویت اخلاقی منبع انگیزش اخلاقی است که به خودپنداره، علائق اخلاقی و ارزش‌های اخلاقی اختصاص دارد.

بی‌صدقاتی تحصیلی، یک پدیده‌ی ناخوشایند در نظام آموزشی کشور می‌باشد و عدم کنترل آن توسط نظام آموزشی کشور می‌تواند پیامدهای منفی در دراز مدت داشته باشد چرا که زمانی که دانشجویان بدون فراگیری تحصیل و نداشتن هدف واحد برای ادامه تحصیل، با شیوه‌های مختلف در پی دستیابی به فرآیند آزمون خود و کسب نمره قابل قبول می‌باشد، می‌تواند باعث فراگیر شدن این ویژگی رفتاری تحصیلی شده و نوعی انگیزه‌ی کاذب برای موفقیت در آنان ایجاد کند. وجود این گونه مسائل نشان دهنده‌ی این است که موضوع بی‌صدقاتی تحصیلی در گروه‌های مختلف نیازمند توجه بیشتر می‌باشد (تپر^۲ و همکاران، ۲۰۱۵). در مجموع با توجه به این که هویت اخلاقی بی‌صدقاتی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند و از طرفی هویت اخلاقی، منبع انگیزش اخلاقی است و انگیزش اخلاقی رفتارهای اخلاقی را پیش‌بینی می‌کند، این سؤال پیش می‌آید که روابط این متغیرها با یکدیگر چگونه است؟ و این که آیا انگیزش اخلاقی می‌تواند در رابطه بین هویت اخلاقی و بی‌صدقاتی تحصیلی نقش واسطه‌ای داشته باشد؟ بر اساس مطالعه پیشینه‌ی پژوهش‌های انجام شده، پژوهشی که به بررسی نقش واسطه‌ای انگیزش اخلاقی در رابطه با هویت اخلاقی و بی‌صدقاتی تحصیلی دانشجویان بپردازد یافت نشد. بنابراین مسأله

1. Blasi
2. Teper

اصلی این تحقیق آن است که آیا انگیزش اخلاقی در رابطه‌ی هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی در بین دانشجویان دانشگاه یاسوج نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی همبستگی و از نوع تحلیل مسیر می‌باشد. جامعه‌ی آماری تحقیق حاضر تمامی دانشجویان دانشگاه یاسوج (دختر و پسر) در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ را شامل می‌شد که تعداد آنان ۶۴۰۰ نفر بود. با توجه به جدول کرجیس و مورگان (۱۹۷۰) و همچنین برای سازگاری با الگوی معادلات ساختاری، نمونه‌ای با حجم ۴۰۰ نفر (۲۷۶ دختر و ۱۲۴ پسر)، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، انتخاب شد. شیوه‌ی انتخاب نمونه به این ترتیب بود که از ۷ دانشکده دانشگاه یاسوج، ۴ دانشکده‌ی انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی و کشاورزی و از بین رشته‌های هر دانشکده ۲ رشته، سپس از هر یک از رشته‌های تحصیلی، چند کلاس به شیوه‌ی تصادفی انتخاب و پژوهشگران با مراجعه‌ی حضوری به کلاس‌ها و ارائه توضیحات لازم به دانشجویان، پرسش‌نامه‌های پژوهش را توزیع کردند. همچنین به صورت شفاهی به آن‌ها اطمینان داده شد که پاسخ‌هایشان کاملاً محرمانه خواهد ماند، بدین ترتیب افراد شرکت‌کننده با رضایت آگاهانه در پژوهش شرکت کردند و پاسخ‌ها به صورت حضوری در اختیار محققان قرار گرفت. برای اطمینان از کیفیت داده‌ها و تعمیم‌پذیری نتایج، معیارهای ورود و خروج دقیق و جامعی در نظر گرفته شد. شرکت‌کنندگان برای ورود به مطالعه می‌بایست رضایت آگاهانه خود را اعلام کرده، سطح هوش متوسط و بالاتر داشته باشند و سایر معیارهای مشخص شده در مطالعه (دانشجوی دانشگاه یاسوج بودن) را دارا باشند. از سوی دیگر، شرکت‌کنندگانی که تمایل به ادامه شرکت در مطالعه را نداشتند، داده‌های ناقص یا مخدوشی ارائه می‌دادند یا با سایر معیارهای ورود همخوانی نداشتند، از مطالعه حذف شدند.

ابزارهای پژوهش

پرسش‌نامه هویت اخلاقی: توسط آکوئینو و رید (۲۰۰۲) و به روش تحلیل عوامل ساخته و اعتباریابی شده است و اولین بار برای دانش‌آموزان دبیرستانی و دانشجویان ساخته شد. این پرسش‌نامه شامل ۱۰ سؤال است که از دو بعد درونی‌سازی

و نمادین‌سازی تشکیل شده است که برای سنجش هویت اخلاقی استفاده می‌شود. نمره‌گذاری آن به صورت طیف لیکرت ۷ درجه‌ای است که از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۷) درجه‌بندی شده است. همچنین سؤالات ۴ و ۷ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. روایی این پرسشنامه توسط آکوئینو و رید (۲۰۰۲) مطلوب گزارش شد، همچنین ضریب پایایی ۰/۸۵ را برای بعد درونی‌سازی و ۰/۷۱ را برای بعد نمادین‌سازی گزارش کرده‌اند. در تحقیق محمودنژاد و شیخ الاسلامی (۱۳۹۸) ضریب پایایی برای بعد درونی‌سازی ۰/۷۴ و برای بعد نمادین‌سازی ۰/۷۲ به‌دست آمده است در تحقیق حاضر ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌ی درونی‌سازی ۰/۷۱ و برای مؤلفه‌ی نمادین‌سازی ۰/۵۵ به‌دست آمد؛ همچنین ضریب پایایی کل ۰/۷۰ بود.

پرسش‌نامه بی‌صدقاتی تحصیلی: توسط مک کابی و تروینیو^۱ (۱۹۹۶) ساخته شده است و دارای ۱۰ سؤال است که دو مؤلفه‌ی تقلب در امتحان و تقلب در تکلیف را می‌سنجد. پاسخ‌ها بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای از هیچ وقت (۱) تا همیشه (۵) درجه‌بندی شده است. تمام سؤالات به روش مستقیم نمره‌گذاری می‌شوند. مک کابی و تروینیو (۱۹۹۶) روایی این پرسش‌نامه را مطلوب گزارش کرده و پایایی آلفای کرونباخ را برای مقیاس خود ۰/۸۳ گزارش نموده‌اند. در تحقیق بارانی، درخشان، اناری‌نژاد و جوانمرد (۱۳۹۸) نیز روایی پرسش‌نامه از روش تحلیل عاملی تأییدی به‌دست آمد که روایی آن مورد تأیید قرار گرفت، اعتبار پرسش‌نامه نیز با روش آلفای کرونباخ برای تقلب در تکلیف، تقلب در امتحان و نمره‌ی کل به ترتیب ۰/۶۹، ۰/۸۵ و ۰/۸۵ بود. در تحقیق حاضر ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای تقلب در امتحان، ۰/۹۵ و برای تقلب در تکلیف، ۰/۹۴ به‌دست آمد؛ همچنین ضریب پایایی کل ۰/۹۶ بود.

مقیاس انگیزش اخلاقی: این پرسش‌نامه توسط جانوف بولمن و کارنس (۲۰۱۶) به روش تحلیل عوامل، ساخته و اعتباریابی شده است. اولین بار این پرسش‌نامه برای دانش‌آموزان دبیرستانی و همچنین دانشجویان ساخته شد. این مقیاس از ۳۰ گویه و ۲ بعد درونی‌سازی و برونی‌سازی تشکیل شده است که به‌منظور سنجش انگیزش اخلاقی به‌کار می‌رود. نمره‌گذاری پرسش‌نامه به صورت طیف لیکرت ۷ درجه‌ای است که از گزینه‌های "به شدت مخالفم" تا "به شدت موافقم"

1. McCabe & Trevino

نمره‌گذاری می‌شود. تمام سؤالات به روش مستقیم نمره‌گذاری می‌شوند. پرسش‌نامه‌ی انگیزش اخلاقی توسط جانوف بولمن و کارنس (۲۰۱۶) به روش تحلیل عوامل، ساخته و اعتباریابی شده است. اولین بار این پرسش‌نامه برای دانش‌آموزان دبیرستانی و همچنین دانشجویان ساخته شد. این مقیاس از ۳۰ گویه و ۲ بعد درونی‌سازی و برونی‌سازی تشکیل شده است که به‌منظور سنجش انگیزش اخلاقی به‌کار می‌رود. انگیزش اخلاقی درونی شامل زیرشاخه‌های (خودکنترلی، کوشش و آسیب نرساندن به دیگران) و انگیزش اخلاقی بیرونی شامل زیرشاخه‌های (نظام اجتماعی، برابری و عدالت اجتماعی، ارائه کمک) می‌باشد. نمره‌گذاری پرسش‌نامه به صورت طیف لیکرت ۷ درجه‌ای است که از گزینه‌های "به شدت مخالفم" تا "به شدت موافقم" نمره‌گذاری می‌شود. با توجه به این که پرسش‌نامه حاضر تا کنون در ایران رواسازی نشده است، پژوهشگر در پژوهش حاضر، این پرسش‌نامه را به صورت کامل رواسازی کرد. در این پژوهش از دو نوع روایی محتوایی و سازه‌ای برای بررسی روایی پرسش‌نامه استفاده شد. روایی محتوایی نشان می‌دهد که چقدر محتوای پرسش‌نامه با هدف پژوهش همخوانی دارد، که با نظرات متخصصان در دو بخش کمی و کیفی بررسی شد. در بخش کیفی، پس از ترجمه پرسش‌نامه، توسط دو تن از اساتید زبان و دو تن از اساتید روانشناسی، دو متخصص روانشناسی و زبان انگلیسی، چهار فرم ترجمه شده را بررسی و بر نتیجه‌ی نهایی توافق کردند. در نهایت یک متخصص انگلیسی دوزبانه و دو تن از اساتید روانشناسی و علوم تربیتی و یک دانشجوی دکترای روانشناسی تربیتی، روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه را مورد تأیید قرار دادند. در بخش کمی، ظاهر پرسش‌نامه از جمله فرمت، فونت، چینش، فاصله و حجم آن توسط استاد راهنما و چند نفر از صاحب نظران، تأیید شده است. همچنین به‌منظور آزمون ساختار دو عاملی مفروض پرسش‌نامه انگیزش اخلاقی، از روش آماری تحلیل عامل تأییدی استفاده شد. در تحقیق حاضر ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای انگیزش درونی، ۰/۹۹ و برای انگیزش بیرونی، ۰/۹۷ به‌دست آمد. جدول ۱ شاخص‌های برازش مدل برای پرسش‌نامه انگیزش اخلاقی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. خلاصه شاخص‌های نیکویی برازش پرسش‌نامه انگیزش اخلاقی در پژوهش حاضر

شاخص‌های برازندگی الگو	NFI	RMR	GFI	AGFI	IFI	CFI	RMSEA
مقیاس انگیزش اخلاقی	۰/۹۲	۰/۰۶	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۹۶	۰/۹۷	۰/۰۶۷

یافته‌ها

در این تحقیق برای آزمون کردن فرضیه‌ها در قسمت آمار استنباطی از روش تحلیل مسیر به کمک معادلات ساختاری به روش SEM-AMOS استفاده شد. یافته‌های تحقیق در دو قسمت توصیفی و استنباطی ارائه می‌شود.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش و ابعاد آن‌ها

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	حداقل نمره	حداکثر نمره	کشیدگی مقدار	چولگی مقدار
بی‌صدافتی	۳۴/۲۳	۱۰/۸	۱۰	۵۰	-۱/۲۵	-۰/۰۸
هویت اخلاقی	۴۱/۸۵	۱۵/۹۹	۱۱	۷۰	-۱/۳۳	۰/۲۰
انگیزش اخلاقی	۱۳۵/۸۴	۴۹/۳۸	۴۱	۲۱۷	-۱/۵۸	-۰/۱۶

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، متغیر هویت اخلاقی میانگین ۴۱/۸۵ و انحراف معیار ۱۵/۹۹، متغیر انگیزش اخلاقی میانگین ۱۳۵/۸۴ و انحراف معیار ۴۹/۳۸ و همچنین متغیر بی‌صدافتی تحصیلی میانگین ۳۴/۲۳ و انحراف معیار ۱۰/۸۰، به‌دست آمد. جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

ردیف	متغیر	۱	۲	۳
۱	هویت اخلاقی	۱		
۲	انگیزش اخلاقی	۰/۶۲***	۲	
۳	بی‌صدافتی تحصیلی	-۰/۶۰***	-۰/۴۴***	۳

P<0/01

مندرجات جدول ۳ نشان می‌دهند که همه روابط در سطح $P<0/01$ معنی‌دار هستند. این تحلیل‌های همبستگی بینشی در خصوص روابط دو متغیری بین متغیرهای پژوهش را فراهم می‌کند. جهت آزمون همزمان انگاره روابط مفروض در پژوهش حاضر، روش الگویابی معادلات ساختاری (SEM) اعمال شده است.

به‌منظور آزمون کردن فرضیات از روش تحلیل مسیر بهره گرفته شده است. چون هدف بررسی، آزمون کردن ارتباط و میزان اثرگذاری متغیرها می‌باشد و از طرفی، پیش‌فرض این روش، دو فرض نرمال بودن داده‌ها و هم خطی چندگانه نمونه‌هاست که در زیر به آن اشاره می‌شود.

جدول ۴. آزمون کلموگروف-اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

شاخص	پارامتر توزیع نرمال		سطح معنی داری	نتیجه
	میانگین	انحراف معیار		
هویت اخلاقی	۴/۱۷	۱/۵۸	۰/۴۷	نرمال است
انگیزش اخلاقی	۴/۵۳	۱/۶۴	۰/۲۰	نرمال است
بی صداقتی	۳/۴۲	۱/۰۷	۰/۲۰	نرمال است

با توجه به این که سطح معنی داری به دست آمده برای همه متغیرها از ۰/۰۵ بزرگ‌تر می‌باشد بنابراین توزیع این متغیرها نرمال می‌باشد (جدول ۴). در روش دیگر جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها، چگونگی چولگی و کشیدگی، داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت. همان‌گونه که جدول ۲ نشان می‌دهد، مقدار چولگی مشاهده شده برای همه متغیرها در بازه (۲+ و ۲-) قرار دارد، یعنی از لحاظ کجی این متغیرها نرمال بوده و توزیع آن متقارن است. مقدار کشیدگی آنها نیز در بازه (۲+ و ۲-) قرار دارد. این موضوع نشان می‌دهد که توزیع متغیرها از کشیدگی نرمال برخوردار است. بنابراین با توجه به مقادیر چولگی و کشیدگی داده‌ها، می‌توان اطمینان داشت که متغیرها از توزیع نرمال برخوردارند.

مفروضه مهم دیگر تحلیل مسیر، هم خطی بودن چندگانه است. هم خطی چندگانه حالتی است که در آن بیش از دو متغیر پیش بین همبستگی قوی با یکدیگر دارند. پژوهش حاضر هم خطی چندگانه متغیرها با استفاده از آماره تحمل و عامل تورم واریانس (VIF) مورد بررسی قرار گرفت.

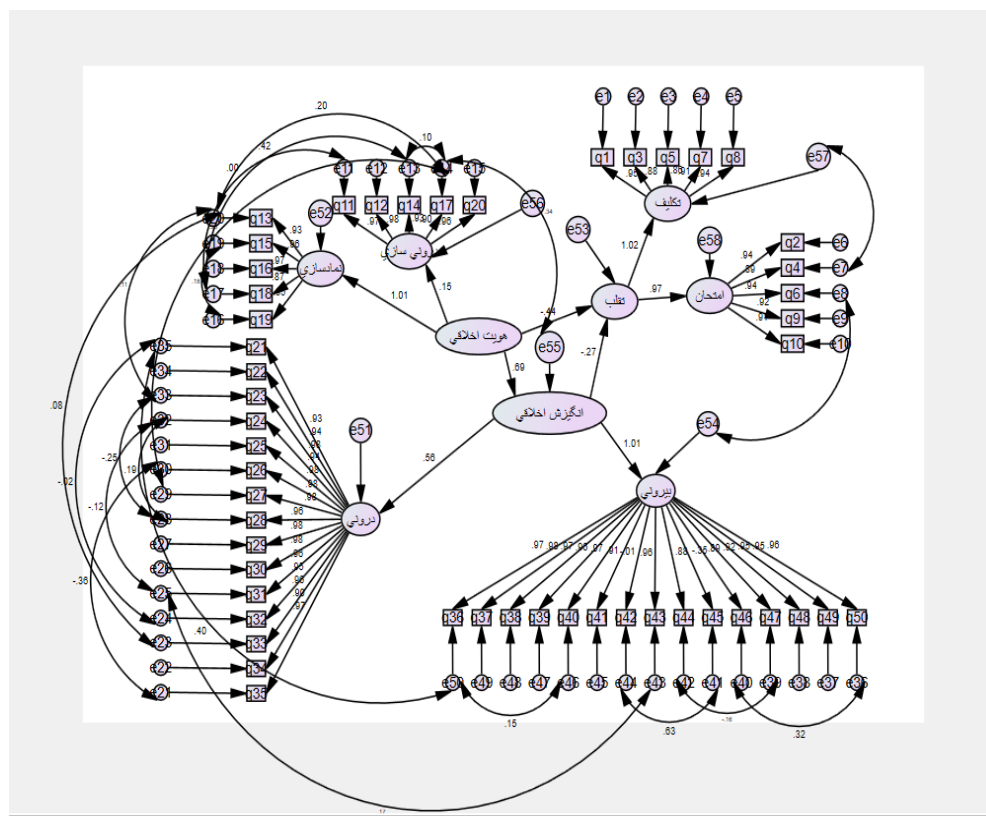
جدول ۵. نتایج بررسی هم خطی چندگانه متغیرهای پژوهش

متغیرها	آماره تحمل	VIF
هویت اخلاقی	۰/۴۸	۲/۱۲
انگیزش اخلاقی	۰/۷۹	۱/۳۵

مندرجات جدول ۵ نشان می‌دهد که ارزش‌های تحمل به‌دست آمده برای متغیرها بیشتر از ۰/۱۰ هستند و از طرفی میزان عامل تورم واریانس داده‌ها کم‌تر از ۱۰ می‌باشد، در نتیجه هم خطی چندگانه بین متغیرها وجود ندارد.

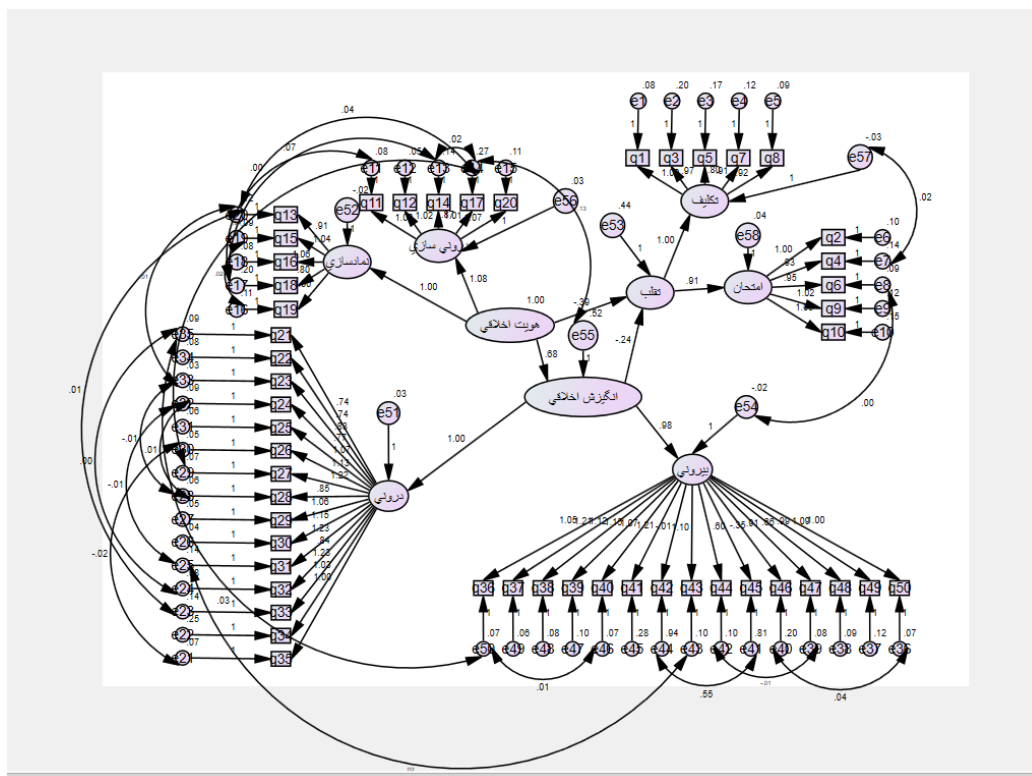
برازش مدل مفهومی

در این قسمت تحلیل‌های مربوط به برازش مدل مفهومی در نرم افزار AMOS24 بررسی می‌شوند: در این تحلیل مفروضه‌های فاصله‌ای بودن متغیرهای درون‌زا و برون‌زا، روابط خطی بین متغیرها و استقلال باقی‌مانده‌ها رعایت شده است. ابتدا مدل مفهومی تحقیق ارائه و سپس بر اساس این مدل مفهومی تحلیل ساختاری صورت گرفت.

شکل ۱. تخمین مدل ساختاری پژوهش - مدل با ضرایب استاندارد

شکل ۱. برازش مدل مفهومی را نشان می‌دهد که در آن برآورد ضرایب استاندارد مدل ذکر شده‌اند. منظور از مدل استاندارد مدلی است که در آن ضرایب مسیر یا بار عاملی کمتر از ۱ می‌باشند.

شکل ۲. تخمین مدل ساختاری پژوهش-مدل با ضرایب غیر استاندارد

شکل ۲ برازش مدل را نشان می‌دهد که در آن برآورد اعداد معنی‌داری مدل ذکر شده‌اند.

در شکل ۲ ضریب مسیر بین متغیرهای مدل بر روی هر مسیر که متناظر با فرضیات پژوهش است، قابل مشاهده است. این ضریب مسیر استاندارد عددی است بین ۱ و -۱ که در مدل فوق علامت مثبت آن‌ها نشان از وجود رابطه مثبت بین متغیرهای تحقیق دارد. به عنوان مثال ضریب مسیر بین انگیزش اخلاقی و تقلب برابر ۰/۲۷- به‌دست آمده است.

نتایج حاصل از ارزیابی مدل ساختاری پژوهش در جدول ۶ گزارش شده است.

جدول ۶. شاخص‌های برازش مدل مفهومی

شاخص‌های برازندگی الگو	χ^2	df	$\frac{\chi^2}{df}$	GFI	IFI	CFI	RMSEA
الگوی پیشنهادی	۳۳۲۰/۰۳	۱۱۴۵	۲/۹۰۰	۰/۹۷	۰/۹۴	۰/۹۳	۰/۰۶۹

با توجه به جدول ۶ همه مقادیر به‌دست آمده برای شاخص‌های χ^2/df (شاخص هنجار شده مجذور کای)، GFI (شاخص نیکوئی برازش)، IFI (شاخص برازش افزایشی)، CFI (شاخص برازش تطبیقی)، RMSEA (شاخص ریشه میانگین مربعات خطای برآورد)، قابل قبول هستند. بنابراین روایی مدل تأیید می‌شود.

برای بررسی نقش میانجی آزمون سوبل استفاده شد که در جدول ۷ نشان داده شده است.

جدول ۷. نتایج حاصل از آزمون سوبل برای بررسی اثرات غیرمستقیم (متغیرهای میانجی)		
مسیر متناسب با فرضیه‌ها	سطح معنی‌داری	نتیجه
هویت اخلاقی ← انگیزش اخلاقی ← بی‌صدافتی تحصیلی	۰/۰۰۱	تأیید

با توجه به نتایج جدول ۷ (هویت اخلاقی ← انگیزش اخلاقی ← بی‌صدافتی تحصیلی)، هویت اخلاقی روی بی‌صدافتی تحصیلی دارای اثر غیرمستقیم معنادار و منفی است ($P < 0/01$). بنابراین نقش میانجی انگیزش اخلاقی تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر، نقش واسطه‌ای انگیزش اخلاقی در رابطه بین هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان بررسی شد. بر اساس یافته‌های پژوهش، انگیزش اخلاقی در رابطه‌ی بین هویت اخلاقی و بی‌صدافتی تحصیلی دانشجویان دانشگاه یاسوج نقش واسطه‌ای دارد. این یافته‌ها با نظریه‌های بلاسی (۱۹۸۴)، هاردی و کارلو (۲۰۰۵)، و آکینو و رید (۲۰۰۲)، همسو است.

هویت اخلاقی را می‌توان به عنوان یک طرحواره‌ی شخصی در نظر گرفت که حول مجموعه‌ای از ویژگی‌های اخلاقی سازماندهی شده است (آکینو و رید، ۲۰۰۲)؛ این طرحواره همچنین شامل بازنمایی ذهنی از یک فرد اخلاقی است؛ این که فرد اخلاقی کیست و چگونه رفتار می‌کند (شائو^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). با توجه به این که این بازنمایی ذهنی بخش مهمی از برداشت شخص درباره خودش است (بلاسی، ۱۹۸۴)، انتخاب‌ها و اعمالی را برمی‌انگیزد که با این تعریف از خود مطابقت دارند (رید و همکاران، ۲۰۰۷). به این معنا که، به دلیل تمایل به همخوانی با خود، افرادی دارای هویت اخلاقی، باید انگیزه بیشتری داشته باشند تا به گونه‌ای رفتار کنند که تصور خود را مجدداً تأیید کند (جنگیز و همکاران، ۲۰۱۵؛ شائو و همکاران، ۲۰۰۸).

1. Shao

از آن جایی که هویت، منبع و مکمل انگیزش اخلاقی است (هافمن^۱، ۲۰۰۰)، افزایش هویت اخلاقی منجر به افزایش انگیزش فرد شده و این افزایش میزان انگیزش اخلاقی، می‌تواند در قضاوت اخلاقی نقش داشته باشد. در این جا فرد باید مسئولیت خود را در رفتاری که انجام داده است، قضاوت کند، این که آیا فرد در رفتار اخلاقی یا غیر اخلاقی که انجام داده، احساس مسئولیت می‌کند یا خیر، تا اندازه‌ی زیادی به هویت اخلاقی او بستگی دارد. بنابراین اگر قضاوت اخلاقی افراد، درباره مسئولیت رفتارشان، با مرکزیت هویت آن‌ها صورت گیرد، در درون فرد برای انجام عمل اخلاقی، انگیزه ایجاد می‌کند، چرا که افراد منطبق با هویت خود، به سمت انجام رفتار اخلاقی، هدایت می‌شوند (بلاسی، ۱۹۸۰). از طرفی هویت اخلاقی، یک عامل انگیزشی مهم در انجام رفتار اخلاقی است (هاردی و کارلو، ۲۰۱۱)، که ممکن است باعث درونی‌سازی ارزش‌های اخلاقی شود (هرتز و کرتنور، ۲۰۱۶)، که با سطح بالاتری از عملکرد اخلاقی مرتبط است. لئونارد^۲ (۲۰۱۰) معتقد است که بالاترین میزان یکپارچگی اخلاقی، زمانی حاصل می‌شود که ادراکات و علایق اخلاقی فرد به بخشی از خودپنداره او، یعنی شیوه‌ی خاص نگاه فرد به خود و تعریف وی از خود تبدیل شود، وقتی این اتفاق رخ دهد، اخلاق نه تنها به جنبه‌ای از سازمان هشیار شخصیت تبدیل می‌شود، بلکه به انگیزه‌ها و هیجانات مضاعف نیز تجهیز می‌شود. هاردی (۲۰۰۶) پیشنهاد می‌کند که هویت اخلاقی «میزان اخلاقی بودن عناصر اصلی هویت یک فرد (مانند ارزش‌ها، اهداف و فضایل) را منعکس می‌کند، به‌طوری‌که وقتی فضایل اخلاقی برای هویت فرد مهم است، انگیزه‌ای برای رفتار مطابق با احساس اخلاقی فرد ایجاد می‌کند. همچنین سم و هاردی (۲۰۰۵) نشان دادند استدلال اخلاقی و احساسات اخلاقی بر انگیزش اخلاقی مؤثر است و هویت اخلاقی منبع انگیزش اخلاقی است که به خودپنداری، علائق اخلاقی و ارزش‌های اخلاقی اختصاص دارد، از طرفی هویت اخلاقی سهم به سزایی در رفتار اخلاقی دارد.

به‌طور کلی می‌توان گفت که، هویت اخلاقی به عنوان منبع انگیزش اخلاقی عمل می‌کند تا منتج به ایجاد یک عمل اخلاقی شود و از طرفی هویت اخلاقی باعث ایجاد عمل اخلاقی می‌شود، به بیانی دیگر هر چه سطح هویت اخلاقی در فردی بالاتر باشد، احتمالاً این موضوع باعث افزایش میزان انگیزش اخلاقی فرد برای انجام یک رفتار اخلاقی می‌شود، عکس این موضوع نیز صادق است، به این معنی که هر چه سطح هویت اخلاقی در فردی کمتر شود، احتمالاً این موضوع باعث کاهش میزان

1 . Hoffman
2 . Leonard

انگیزش اخلاقی فرد برای انجام یک رفتار اخلاقی شده و در نهایت فرد، دست به انجام یک عمل غیر اخلاقی مثل بی‌صدقاتی تحصیلی می‌زند. بنابراین با توجه به مطالب مذکور به نظر می‌رسد، برای دانشجویان، هویت اخلاقی می‌تواند نقش انگیزشی داشته باشد و باعث رشد انگیزش اخلاقی و کاهش بی‌صدقاتی تحصیلی شود. ایجاد زمینه‌های رشد هویت اخلاقی می‌تواند منجر به افزایش سطح انگیزش اخلاقی در محیط دانشگاه شود. بنابراین ایجاد زمینه‌های افزایش هویت اخلاقی در دانشگاه از سوی متولیان آموزشی و فرهنگی از طرق مختلف از جمله الگوسازی، بالا بردن معلومات خانواده جهت شکل‌دهی به هویت و شخصیت افراد، ایجاد زمینه برای ارتباط افراد با نهادهای اجتماعی و مذهبی و... می‌تواند به افزایش سطح انگیزش اخلاقی در دانشجویان، کمک شایانی کند.

همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش، هویت اخلاقی دارای قدرت پیش‌بینی‌کنندگی منفی و معنی‌دار بی‌صدقاتی تحصیلی بوده است. بنابراین هر اندازه که سطح هویت اخلاقی، در دانشگاه افزایش یابد، از میزان بی‌صدقاتی تحصیلی کاسته می‌شود. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های وودرا و پاتکی (۲۰۲۱)، مالدر و آکوئینو (۲۰۱۳)، کریتناتور و همکاران (۲۰۲۲)، محمودنژاد و شیخ الاسلامی (۱۳۹۹)، میکائیلی منیع و شیرزاده (۱۴۰۲)، شادجو، قنبری‌پناه، درتاج و قاسمی (۱۴۰۰)، همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت نیروی محرک هویت اخلاقی ناشی از تمایل افراد به حفظ ثبات خود است (آکوئینو و همکاران، ۲۰۰۹). هویت اخلاقی نشان‌دهنده‌ی اهمیت و برجستگی ارزش‌های اخلاقی در هویت فرد و نوعی مکانیسم خودگردانی است که رفتار اخلاقی را هدایت می‌کند (بلاسی، ۱۹۸۴). نظریه‌ی هویت اخلاقی آکینو و رید (۲۰۰۲) یک نظریه‌ی شناختی است که بر احساس فرد از خود اخلاقی و چگونگی هدایت رفتار اخلاقی تمرکز دارد (هرتز و کرترنور، ۲۰۱۶). شکل‌گیری هویت اخلاقی منجر به یکپارچگی اخلاق می‌شود، هرچه یکپارچگی اخلاق، بیشتر باشد، اخلاق به جنبه‌ای از سازمان هشیار شخصیت تبدیل شده، در نتیجه اخلاق، به انگیزه‌ها و هیجانات مضاعف، مجهز می‌شود. در نهایت این یکپارچگی اخلاق باعث پایبندی به رفتار اخلاقی می‌شود، این پایبندی باعث درونی شدن ارزش‌های اخلاقی در شخصیت فرد می‌شود، در نتیجه فردی که هویت اخلاقی بالایی دارد، از انجام دادن رفتارهای غیر اخلاقی خودداری می‌کند (آکوئینو و همکاران، ۲۰۰۹). از طرفی هویت می‌تواند با مکانیسم‌های خودتنظیمی روی عملکرد اخلاقی فرد مؤثر باشد (آکینو و رید، ۲۰۰۲)، به این شکل که فرد دارای هویت اخلاقی مثبت می‌تواند مکانیسم‌های گسست اخلاقی را کاهش

داده و با ایجاد نوعی هیجان منفی یا مقاومت در برابر رفتارهای غیراخلاقی، باعث کاهش این رفتارها شود (بلاسی، ۱۹۸۴). هویت اخلاقی، مشوقی قوی برای عمل فراهم می‌کند، زیرا هویت، انگیزه‌ی عمل را هماهنگ با برداشت فرد از خود ایجاد می‌کند اما قضاوت اخلاقی به تنهایی نمی‌تواند این انگیزه را ایجاد کند، به بیان دیگر، تنها زمانی که افراد خود و اهداف زندگی خود را طبق معیارهای اخلاقی درک کنند، گرایش نیرومندی به عمل بر اساس قضاوت‌های اخلاقی احساس می‌کنند (بدی، آلپاسلان و گرین^۱، ۲۰۱۶). ودرا و پاتکی (۲۰۲۱)، در پژوهشی به این نتیجه دست یافت که دانش‌آموزانی که اهمیت بیشتری به هویت اخلاقی خود می‌دهند نسبت به دانش‌آموزانی که اهمیت کمتری به هویت اخلاقی خود می‌دهند، تقلب کم‌تری می‌کنند. ونگ و همکاران (۲۰۱۷) به این نتیجه دست یافتند که کامل بودن هویت اخلاقی در افراد اثرات کاهشی گرایش به تقلب را از بین می‌برد و مقادیر هویت اخلاقی زمانی که در افراد کاهش می‌یابد منجر به کاهش میزان کنترل افراد بر رفتار غیراخلاقی می‌شود. بنابراین ایجاد زمینه‌های افزایش هویت اخلاقی از سوی متولیان، از طرق مختلف، از جمله، بالا بردن سطح شناخت اخلاقی سیستم‌های اخلاقی جهت شکل‌دهی به شخصیت افراد، ایجاد زمینه‌های مناسب برای درک افراد از خود و احساسات اخلاقی‌شان، الگوسازی، بالا بردن معلومات خانواده جهت شکل‌دهی به هویت و شخصیت افراد، ایجاد زمینه برای ارتباط افراد با نهادهای اجتماعی و مذهبی، می‌تواند به افزایش سطح هویت اخلاقی، در دانشجویان و در نتیجه‌ی کاهش بی‌صدافتی تحصیلی کمک شایانی کند.

پژوهش حاضر نیز همانند بسیاری از پژوهش‌ها در حوزه‌ی علوم انسانی دارای محدودیت‌هایی بوده که در تعمیم و نتیجه‌گیری باید مورد توجه قرار گیرند. دامنه‌ی مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به دانشجویان دانشگاه یاسوج محدود بوده که لازم است در تعمیم نتایج جانب احتیاط را رعایت نمود. همچنین طرح پژوهش از نوع همبستگی بوده و نمی‌توان با استناد به یافته‌های آن، به تفسیرها و تبیین‌های علت شناختی مبادرت کرد. استفاده از ابزارهای خود گزارشی به جای مطالعه رفتار واقعی از محدودیت‌های دیگر این پژوهش بوده که ممکن است مشارکت‌کنندگان را به استفاده از شیوه‌های مبتنی بر کسب تأیید اجتماعی و اجتناب از بدنامی ترغیب کرده، و این مسأله را باید در تعمیم و تفسیر نتایج مد نظر قرار داد. انجام پژوهش در جوامع مختلف دانشجویی و دانش‌آموزی و همچنین مقاطع تحصیلی متعدد، با استفاده از طرح‌های پژوهشی

1 . Bedi, Alpaslan & Green

متفاوت از روش همبستگی و همچنین ابزارهای اندازه‌گیری متنوع، می‌تواند به یافته‌های جامع‌تر و دقیق‌تر منتج شود و در نتیجه قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج را افزایش دهد. در مجموع با توجه به این‌که نتایج پژوهش نشان داد هویت اخلاقی هم به‌صورت مستقیم و هم با واسطه‌ی انگیزش اخلاقی با رفتارهای بی‌صدقاتی تحصیلی دانشجویان رابطه دارد، لذا برای افزایش انگیزش اخلاقی و همچنین کاهش بی‌صدقاتی تحصیلی آنها، توجه به افزایش هویت اخلاقی دانشجویان، می‌تواند مفید و مؤثر باشد.

References

- Al Halbusi, H., Ruiz-Palomino, P., & Williams, K. A. (2023). Ethical leadership, subordinates' moral identity and self-control: Two-and three-way interaction effect on subordinates' ethical behavior. *Journal of business research*, 165, 114044.
- Arellano, W. M. B., Parra, J. N. G., Reinoso, J. M. V., & Ochoa, J. F. Q. (2024). A study on academic dishonesty among English as a foreign language students. *Heliyon*, 10(13).
- Aquino, K., Freeman, D., Reed II, A., Lim, V. K., & Felps, W. (2009). Testing a social-cognitive model of moral behavior: the interactive influence of situations and moral identity centrality. *Journal of personality and social psychology*, 97(1), 123.
- Aquino, K., & Reed II, A. (2002). The self-importance of moral identity. *Journal of personality and social psychology*, 83(6), 1423.
- Arhin, A. O., & Jones, K. A. (2009). A multidiscipline exploration of college students' perceptions of academic dishonesty: Are nursing students different from other college students? *Nurse education today*, 29(7), 710-714.
- Barani, H., Derakhshan, M., & Anarinejad, A. (2019). The Relation of Family Emotional Atmosphere and Academic Dishonesty: The Mediating Role of Self- Concept. , 16(61), 97-108. [In Persian].
- Bedi, A., Alpaslan, C. M., & Green, S. (2016). A meta-analytic review of ethical leadership outcomes and moderators. *Journal of Business Ethics*, 139, 517-536.

- Blasi, A. (1984). Bridging moral cognition and moral action: A critical review of the literature. *Psychological bulletin*, 88(1), 1.
- DeAndrea, D. C., Carpenter, C., Shulman, H., & Levine, T. R. (2009). The relationship between cheating behavior and sensation-seeking. *Personality and Individual Differences*, 47(8), 944-947.
- Jennings, P. L., Mitchell, M. S., & Hannah, S. T. (2015). The moral self: A review and integration of the literature. *Journal of Organizational Behavior*, 36(S1), S104-S168.
- Hardy, S. A., & Carlo, G. (2005). Identity as a source of moral motivation. *Human development*, 48(4), 232-256.
- Hardy, S. A., Bean, D. S., & Olsen, J. A. (2015). Moral identity and adolescent prosocial and antisocial behaviors: Interactions with moral disengagement and self-regulation. *Journal of youth and adolescence*, 44, 1542-1554.
- Hoffman, M. L. (2001). *Empathy and moral development: Implications for caring and justice*. Cambridge University Press.
- Hendy, N. T., & Montargot, N. (2019). Understanding Academic dishonesty among business school students in France using the theory of planned behavior. *The International Journal of Management Education*, 17(1), 85-93.
- Hardy, S., Bean, D., & Olsen, J. (2014). Moral identity and adolescent prosocial and antisocial behaviors: Interactions with moral disengagement and self-regulation. *Journal of Youth and Adolescence*, 44(8), 1542-1554.
- Hardy, S. A., & Carlo, G. (2011). Moral identity: What is it, how does it develop, and is it linked to moral action? *Child development perspectives*, 5(3), 212-218.
- Heinrichs, K., Oser, F., & Lovat, T. (Eds.). (2013). *Handbook of moral motivation: Theories, models, applications* (Vol. 1). Springer Science & Business Media.
- Herfeld, C., & Schaubroeck, K. (2013). The importance of commitment for morality: How Harry Frankfurt's concept of care contributes to Rational Choice Theory. In *What Makes Us Moral? On the capacities and conditions for being moral* (pp. 51-72). Dordrecht: Springer Netherlands.

- Hertz, S. G., & Krettenauer, T. (2016). Does moral identity effectively predict moral behavior? A meta-analysis. *Review of General Psychology*, 20(2), 129-140.
- Janoff-Bulman, R., & Carnes, N. C. (2018). The model of moral motives. *THE GUILFORD PRESS*, 223.
- Janoff-Bulman, R., & Carnes, N. C. (2016). Social justice and social order: Binding moralities across the political spectrum. *PloS one*, 11(3), e0152479.
- Janoff-Bulman, R., & Carnes, N. C. (2013). Surveying the moral landscape: Moral motives and group-based moralities. *Personality and Social Psychology Review*, 17(3), 219-236.
- Krettenauer, T. (2020). Moral identity as a goal of moral action: A Self-Determination Theory perspective. *Journal of Moral Education*, 49(3), 330-345.
- Krettenauer, T., Lefebvre, J. P., Hardy, S. A., Zhang, Z., & Cazzell, A. R. (2022). Daily moral identity: Linkages with integrity and compassion. *Journal of Personality*, 90(5), 663-674.
- Küçüktepe, S. E. (2014). College students' cheating behaviors. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 42(1), 101S-111S.
- Leonard, R. J. (2010). *Moral identity in adolescence: A literature review*. Azusa Pacific University.
- Peculea, L., & Peculea, A. (2020). Ethical perceptions of engineering students about cheating and plagiarism. *Journal Plus Education*, 27(2), 30-49.
- Pletti, C., Decety, J., & Paulus, M. (2019). Moral identity relates to the neural processing of third-party moral behavior. *Social cognitive and affective neuroscience*, 14(4), 435-445.
- Mahmoudnejad, Kh; and Sheikh al-Islami, r. (2018). The mediating role of lack of moral involvement in the relationship between moral identity and academic unproductive behavior. *Teaching and Learning Studies (Shiraz University Social and Human Sciences)*, 11(1 (76-1)), 26-44. [In Persian].

- Marsh, H. W., Asci, F. H., & Tomas, I. M. (2002). Multitrait-multimethod analyses of two physical self-concept instruments: A cross-cultural perspective. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 24(2), 99-119.
- McCabe, D. L. (2009). Academic dishonesty in nursing schools: An empirical investigation. *Journal of Nursing Education*, 48(11), 614-623.
- McCabe, D. L., & Trevino, L. K. (1997). Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation. *Research in higher education*, 38, 379-396.
- McClung, E. L., & Gaberson, K. B. (2021). Academic dishonesty among nursing students: a contemporary view. *Nurse Educator*, 46(2), 111-115.
- Michaeli Manee, F. Shirzadeh, M. & (2023). The relationship between moral disengagement, moral identity, and honesty-humility with academic dishonesty. *Journal of School Psychology and Institutions*, 12 (1):125-139. [In Persian].
- Monteiro, J., Silva-Pereira, F., & Severo, M. (2018). Investigating the existence of social networks in cheating behaviors in medical students. *BMC medical education*, 18, 1-8.
- Mulder, L. B., & Aquino, K. (2013). The role of moral identity in the aftermath of dishonesty. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 121(2), 219-230.
- Onu, D. U., Onyedibe, M. C. C., Ugwu, L. E., & Nche, G. C. (2021). Relationship between religious commitment and academic dishonesty: is self-efficacy a factor? *Ethics & Behavior*, 31(1), 13-20.
- Pasha, G.; Gooderzi, M. (1387). The relationship between identity styles and moral development with responsibility in students. *New findings in psychology*, 2(8), 87-99. [In Persian].
- Quintos, M. A. M. (2017). A study on the prevalence and correlates of academic dishonesty in four undergraduate degree programs. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research*, 5(1), 135-154.
- Reed, A., Aquino, K., & Levy, E. (2007). Moral identity and judgments of charitable behaviors. *Journal of Marketing*, 71(1), 178-193. <https://doi.org/10.1509/jmkg.71.1.178>.

- Ridwan, R., & Diantimala, Y. (2021). The positive role of religiosity in dealing with academic dishonesty. *Cogent Business & Management*, 8(1), 1875541.
- Saulnier, L., & Krettenauer, T. (2023). Internet impropriety: Moral identity, moral disengagement, and antisocial online behavior within an early adolescent to young adult sample. *Journal of adolescence*, 95(2), 264-283.
- Shao R, Aquino K, Freeman D. Beyond Moral Reasoning: A Review of Moral Identity Research and Its Implications for Business Ethics. *Business Ethics Quarterly*. 2008;18(4):513-540.
- Shadjoi, R., Ghanbaripanah, A., Dortaj, F., Ghasemi, M. (2022). Predicting academic dishonesty based on moral identity, emotional self-awareness, and academic self-concept in medical students, *Educational Development of Jundishapur*, 12(4), 1001-1010.
- Souri, H., Kadivar, P., Keramati, H., & Hassanabadi, H. (2021). Explaining the Bystander behavior of Bullying in Schools Based on Moral Disengagement and Moral Sensitivity with the Mediating Role of Moral Identity. *MEDICAL ETHICS*, 15(46), 1-17. [In Persian].
- Starovoytova, D., & Namango, S. S. (2016). Viewpoint of Undergraduate Engineering Students on Plagiarism. *Journal of Education and Practice*, 7(31), 48-65.
- Teper, R., Tullett, A. M., Page-Gould, E., & Inzlicht, M. (2015). Errors in moral forecasting: Perceptions of affect shape the gap between moral behaviors and moral forecasts. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(7), 887-900.
- Ternes, M., Babin, C., Woodworth, A., & Stephens, S. (2019). Academic misconduct: An examination of its association with the dark triad and antisocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 138, 75-78.
- Torkashvand, M., Sarrami, G., Keramati, H., & Noori, R. (2022). Investigating the Mediating Role of Moral Motivation and Moral Emotions in the Effect of Moral Disengagement on Bullying (Tehran Elementary School Students). *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 23(1), 51-62. [In Persian].

- Vadera, A. K., & Pathki, C. S. (2021). Competition and cheating: Investigating the role of moral awareness, moral identity, and moral elevation. *Journal of Organizational Behavior*, 42(8), 1060-1081.
- Wang, Y., Wang, G., Chen, Q., & Li, L. (2017). Depletion, moral identity, and unethical behavior: Why people behave unethically after self-control exertion. *Consciousness and Cognition*, 56, 188-198.
- Wang, Y., Zhang, H., Hu, Z., Ma, Y., Sun, Y., Zhang, J., & He, Y. (2024). Perceived social support and prosocial behavior in medical students: Mediating effect of empathy and moderating role of moral identity. *Acta Psychologica*, 250, 104543.
- Ying, G. U. O., Canjie, C. H. E. N., Dong, H. U., & Anyi, Y. U. A. N. (2022). Moral Identity and College Students' Prosocial Behavior Tendency: The Mediating Effect of Empathy and the Moderating Effect of Mindfulness. *Studies of Psychology and Behavior*, 20(1), 80.
- Zahn, R., de Oliveira-Souza, R., & Moll, J. (2011). The neuroanatomical basis of moral cognition and emotion. *From DNA to social cognition*, 123-138.

Investigating the mediating role of moral motivation in the relationship between moral identity and academic Dishonesty Students

Afshin Ramian¹, Fariborz Nikdel^{2*}, Ali Taghvaei Nia³

Abstract

In recent decades, unethical behaviors such as cheating and academic dishonesty have become so common among students; that it can be considered a social phenomenon. The main purpose of this research was to identify the mediating role of moral motivation in the relationship between moral identity and the academic dishonesty of students. The method of this research was a descriptive survey of correlation type and from the point of view of practical purpose. This research's statistical population included all Yasouj University students in the academic year 2021-2022. According to the purpose of the research, 400 students from this community were selected by multi-stage cluster sampling. They answered the academic dishonesty questionnaires of McCabe & Trevino (1996), the moral identity of Aquino & Reed (2002), and moral motivation. Answered by Janoff Bulman & Carnes (2016). The analysis of research data has been done through the method of path analysis using IMOS software. The results of the research showed that the mediating role of moral motivation was significant in the relationship between moral identity and academic dishonesty. Also, moral identity has a significant negative relationship with academic dishonesty, moral motivation has a significant negative relationship with academic dishonesty, and moral identity has a significant positive relationship with moral motivation. The moral identity is related to students' academic dishonesty behaviors both directly and through moral motivation, therefore, to increase moral motivation and also reduce their academic dishonesty, paying attention to increasing students' moral identity can be useful and effective.

Keywords: academic dishonesty, moral identity, moral motivation

1. M.A. in Educational research, College of Humanities, Yasouj University, Yasouj, Iran.

2. Associate Professor Associate Professor of Psychology, Faculty of Humanities, Yasouj University, Yasouj, Iran.

*Corresponding Author: fnikdel@yu.ac.ir

3. Associate Professor Associate Professor of Psychology, College of Humanities, Yasouj University, Yasouj, Iran.

Introduction

Academic dishonesty is an unpleasant phenomenon in the country's education system, and we are witnessing its spread in educational systems every day (Ternes et al., 2019); so it can be considered a social phenomenon (Monteiro, Silva-Pereira, & Severo, 2018), and its lack of control of the country's education system can have negative consequences in the long term. Because when students, without learning and having a single goal to continue their education, use different methods to achieve their test process and obtain an acceptable score, it can cause this academic behavioral characteristic to become widespread and create a kind of false motivation for success in them. The existence of such issues indicates that the issue of academic dishonesty in different groups requires more attention (Tepper et al., 2015). One of the variables that is related to the phenomenon of academic dishonesty is moral identity. Studies have shown that moral identity is negatively associated with unethical behaviors such as academic dishonesty (Vadera & Pathki, 2021; Mulder & Aquino, 2013; Kritnauer et al., 2022). Hertz & Krettenauer's (2016) meta-analysis entitled "Does Moral Identity Effectively Predict Ethical Behavior" showed that moral identity has a positive and significant relationship with ethical behaviors. Another variable that can be related to academic dishonesty is moral motivation. According to Janoff-Bulman and Karnes (2013), moral motivation is necessary to implement moral dos and don'ts. On the other hand, moral identity has a significant contribution to moral motivation. According to Aquino and Reed's (2002) moral identity theory, moral identity includes an individual's moral self-concept, which consists of moral traits, values, and motivations that guide his or her behavior in ethical situations. In general, given that moral identity predicts academic dishonesty, and on the other hand, moral identity is a source of moral motivation, and moral motivation predicts ethical behaviors, the question arises as to what are the relationships between these variables. And whether moral motivation can play a mediating role in the relationship between moral identity and academic dishonesty. Therefore, the main issue of this research is whether moral motivation plays a mediating role in the relationship between moral identity and academic dishonesty among students of Yasuj University.

Research Method

The method of this research was a descriptive survey of correlation type and applied from the perspective of purpose. The statistical population of this research included all students of Yasuj University in the academic year 1400-1401. According to the purpose of the research, 400 students were selected from this population through multi-stage cluster sampling and responded to the questionnaires on the academic dishonesty of Maccabee and Trevino (1996), the moral identity of Aquino and Reed (2002), and the moral

motivation of Yanov, Bollman, and Karnes (2016). The analysis of the research data was carried out through the path analysis method using the IMOS software.

Findings

The results of the study showed that the mediating role of moral motivation in the relationship between moral identity and academic dishonesty was significant. Also, moral identity has a significant negative relationship with academic dishonesty, moral motivation has a significant negative relationship with academic dishonesty, and moral identity has a significant positive relationship with moral motivation. The result is that moral identity is related to students' academic dishonesty behaviors both directly and through moral motivation. The results of the evaluation of the structural model of the study are reported in Table 1.

Table 1. Conceptual model fit indices

Model Fitness Indices	χ^2	df	$\frac{\chi^2}{df}$	GFI	IFI	CFI	RMSEA
Proposed Model	3320/03	1145	2/900	0/97	0/94	0/93	0/069

According to Table 6. All values obtained for the indices χ^2/DF (normalized chi-square index), GFI (goodness of fit index), IFI (incremental fit index), CFI (adaptive fit index), RMSEA (root mean square error of estimation index) are acceptable. Therefore, the validity of the model is confirmed. To examine the mediating role, the Sobel test was used, and the results showed that moral identity has a significant and negative indirect effect on academic dishonesty ($P < 0.01$). Therefore, the mediating role of moral motivation is confirmed.

Discussion and Conclusions

in the present study, the mediating role of moral motivation in the relationship between moral identity and academic dishonesty of students was examined. Based on the findings of the study, moral motivation has a mediating role in the relationship between moral identity and academic dishonesty of students at Yasuj University. Also, based on the findings of the study, moral identity has a significant and negative predictive power of academic dishonesty. Moral identity acts as a source of moral motivation to result in the creation of a moral act, and on the other hand, moral identity causes the creation of a moral act. In other words, the

higher the level of moral identity in an individual, the more likely it is that this will increase the individual's moral motivation to perform an ethical behavior. The opposite is also true, meaning that the lower the level of moral identity in an individual, the more likely it is that this will reduce the individual's moral motivation to perform an ethical behavior, and ultimately the individual will commit an unethical act such as academic dishonesty. Therefore, according to the aforementioned materials, it seems that for students, moral identity can have a motivating role and lead to the growth of moral motivation and the reduction of academic dishonesty. Creating grounds for the growth of moral identity can lead to an increase in the level of moral motivation in the university environment. Therefore, creating grounds for increasing moral identity in the university by educational and cultural trustees in various ways, including role modeling, increasing family information to shape the moral identity and personality of individuals, creating grounds for individuals to connect with social and religious institutions, etc. can greatly contribute to increasing the level of moral motivation in students and, as a result, reducing academic dishonesty.

Reference

- Aquino, K., & Reed II, A. (2002). The self-importance of moral identity. *Journal of personality and social psychology*, 83(6), 1423.
- Hardy, S. A., & Carlo, G. (2005). Identity as a source of moral motivation. *Human development*, 48(4), 232-256.
- Hertz, S. G., & Krettenauer, T. (2016). Does moral identity effectively predict moral behavior? A meta-analysis. *Review of General Psychology*, 20(2), 129-140.
- Ternes, M., Babin, C., Woodworth, A., & Stephens, S. (2019). Academic misconduct: An examination of its association with the dark triad and antisocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 138, 75-78.